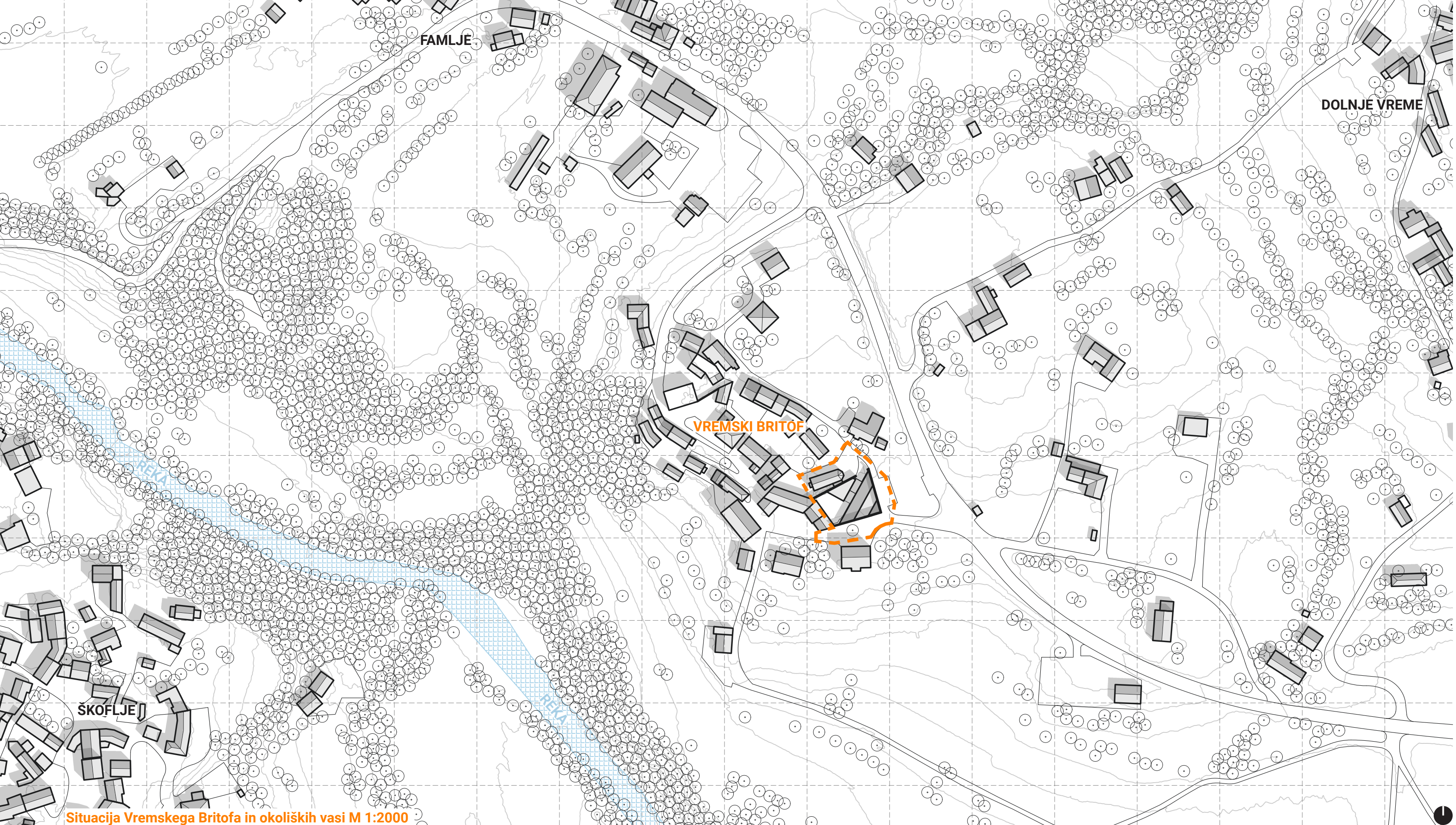

Situacija Vremskega Britofa in okoliških vasi M 1:2000

IDEJNA PRENOVA NEKDANJE TRGOVINE IN POŠTE V VREMskem BRITOFU

PRENOVA KRAŠKE SKUPNOSTI

Avtor: Tim Kocjančič // Mentor: red. prof. mag. Tadej Glažar, u.d.i.a., MA (BIA) // Somentor: asist. Vid DeGleria, u.d.i.a.

Magistrsko delo // Univerza v Ljubljani // Fakulteta za Arhitekturo // Ljubljana // Junij 2023

Vremski Britof spada skupaj z ostalimi vasi v Vremski dolini med najpomembnejše kraške vasi vzhodno od Divače, predvsem zaradi najdišč visokokvalitetnega črnega premoga in zaradi tega tam nastalih rudnikov.

Vas je stoletja svoje zgodovine svela tudi po tem, da je bila ena od postojank vojaških pohodov na tukajšnjem terenu. Vendar pa je pomembnost Britofa, skupaj z ostalimi vasi v poznejšem 20. stoletju skoraj v celoti izgubila. Rudniki so se zapirli, postojanka ni bila več potrebna. Edino, po čemur je območje še delovalo, je bila kmetijska zadruga v dveh vogalih objektih na vzhodnem robu vasi.

Po letu 1975 pa je manjša skupina arhitektov, večina iz Obalno-kraške regije, opazili te družbeno pomembne objekte na vogalu vasi. Ta skupina arhitektov, ki so jo sestavljali Vojteh Ravnikar, Matjaž Garzaroli, Marko Dekleva in Egon Vatovec se je poimenovala Skupina Kras in ti objekti, ki so jih vzeli pod drobnogled, so postali njihov prvi projekt kot združena ekipa.

Novonastali objekt, ki je združeval elemente starega in novega, je dobil ime Trgovina in pošta Vremski Britof, seveda po programu, ki se je v objektu izvajal. Dokončan je bil leta 1978, in je takoj postal glavna zbirna točka v vasi. Čeprav je bil prvotno v objektu predviden tudi bife in večje skladišče, je program zadoščal za potrebe vasi Vremske doline.

Trgovino je imela sprva v lasti Preskrba Sežana vse do leta 2003. Vmes je bila trgovina približno 8 let zaprta, okoli leta 2011 pa jo je kupila Pekarna Postojna pod vodstvom Fame. Stavba je nemotno delovala okoli 5 let. Pričeli so se pojavljati problemi s poslovanjem Pekarne Postojna. Kmalu je ta šla v stečaj in v začetku leta 2018 je trgovina v Vremskem Britofu zaprta svoja vrata. Slabo leto pozneje je sledil tudi poštni urad, ki se je pretvoril v "Pismonoško pošto", in tako je ostalo vse do danes.

Danes objekt nekdanje trgovine in pošte Vremski Britof propada in je prepuščen odločanju investitorjev.

Leta 2023 je objekt kupilo češko nepremičninsko podjetje, njihovi nameni glede upravljanja z nepremičnino pa zaenkrat ostajajo neznan.

Skupe teh objektov je idealna priložnost za vzpostavitev nove medgeneracijske točke srečanja in druženja, s katero temu vogalu vasi vrnemo življenje in dogajanje. Ker program narekujejo domačini, to ni samo prenova degradiranega arhitekturnega dialoga med steno in diagonalo, temveč tudi prenova skupnosti v Vremski dolini.

Borjač ima izjemen zgodovinski pomen v razvoju kraške domačije. Kot kraj dogajanja zunaj gospodarskih objektov je hkrati služil kot prostor intimne in počitka znotraj zidov.

Zato se v prvi fazi prenove osredotočim na prenovo borjača in diagonale, ki jo je začrtala Skupina Kras. Odnos med diagonalo in borjačem je pogojen s strani določenih gabaritov stavb, ki ga obdajajo. Ta je z naše strani ugoden za določitev poljavnega in kvalitetnega prostora za druženje znotraj zidov. Prva faza je tudi idealen čas za čisto notranjih sten v objektih, zamenjavo najbolj nujnih konstrukcijskih delov ter odvoz vse krame, ki se je skozi leta nabrala znotraj prostorov trgovine in pošte.

Prvi element te faze je okolica zunaj zidov borjača. Ta je oblikovana na način, da v zasnovo vključimo edino drevo zunaj objekta. Drevo služi kot tvornik druženja zunaj objekta, kjer se lahko odvijajo dogodki ali pogovori v skupinah. Podoben efekt poustvarimo na severni strani, kjer z elementom manjšega stopničastega avditorija z drevesom v sredini ustvarimo prostor dogodkov izven borjača. Vhod v borjač in predprostor z južne strani je dostopen direktno iz ceste, ta pa je okoli objekta na novo tlakovana in zavarovana na obodih z ležalnimi polici, da vozila prisilimo k zmanjšanju hitrosti in tako naredimo območje bolj prijazno pešcem.

Glavna diagonala skozi območje postane tudi glavna avenija, zato jo tlakujemo s tlakovci dimenzij 1 x 2 m, med njimi pa je široka fuga, ki jo zasadiamo s travo. Fuga služi tudi kot drenaža, medtem ko je še vedno dovolj ozka za prehod invalidov. Diagonala se začne pri starem oboku in se zaključuje pri novem portalu na severovzhodu, ki je bil narejen zaradi potrebe po zmanjšanju odprtega vhoda, nekdanj namenjenega za dostavo. Prav tako tlakujemo območje okoli cerkve za lažje prehajanje okoli nje.

Borjača ne tlakujemo in s tem ustvarimo priložnost, da si ga vaščani sami preoblikujejo po svojih željah. Na borjaču stoji novo dodana štima, ki je tudi center dogajanja v odprtem prostoru ter dolga klop za druženje celotne vasi in okolišča. Lopa je zmanjšana na njeno originalno velikost in jo uporabimo za kurnilnico ter spravilo miz, stolov in klopi. Čez odstranjen polovico lope napeljem pergolo in jo zasadiamo z rastjem, da v vročih poletnih dneh ustvarimo senco za tiste, ki bi si želeli druženja na tlakovnem delu borjača.

NOVO VAŠKO ZBIRALIŠČE

mimi del knjižnice = generator znanja

družabni del knjižnice = generator socializiranja

večnamenska dvorana = generator dogodkov

borjač = generator kraškega življenja

VEČNAMENSKA HALA (1.)

Miri del je tako namenjen mimemu branju, učenju ter raziskovanju, okrogle mize pa spodbujajo tudi skupinsko delo. Mize obkrožajo knjižne omare, ki nakazujejo volumen prostora, med omarami pa so prehodi v prostor - ti se nahajajo na mestih vrat podprtih zidov.

V družabnem delu knjižnice prav tako knjižne omare zamejujejo prostor, tu pa se nahaja tudi ognjišče. Kot poenostavljena spahnjica, ki je v kraških hišah notranje ognjišče, je tu postavljena v sredino prostora z namenom spodbujanja druženja ter proizvajanja toplote pozimi za druženje. Poleg ognjišča je v družabnem delu knjižnice tudi "bralni krog", namenjen skupinskemu branju, pripovedovanju zgodb ter učenju. Hala postane za zamenjavo zastelkive popolnoma odprt prostor namenjen skupinski ali pa samostojni telovadbi, pilatesu, jogi, otroški telovadbi in podobno. Sicer je primarni namen hale telovadba, lahko pa se jo uporablja tudi za namene sestankov in druženja vaške skupnosti.

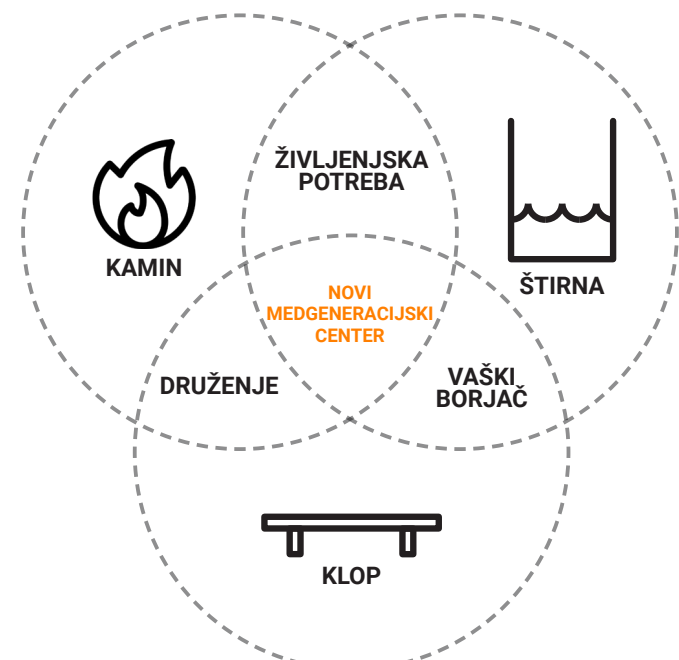
Zadnji predmet obnove je streha, ki se jo zamenja z modernimi saloničnimi ploščami, ki dandanes ne vsebujejo več nevarnih snovi.

Lopa

Lopa je enostavnejši predmet prenove. Streho odstranimo, vendar jo obnovimo samo do razsežnosti originalnih načrtov (prepolovljena). Stebre in grede ohranimo do obstoječih razsežnosti, kot pokazatelj obstoječe velikosti lope. Manjši pokriti prostor lope je namenjen shranjevanju, tu pa se nahaja tudi toplotna črpalka za potrebe ogrevanja.

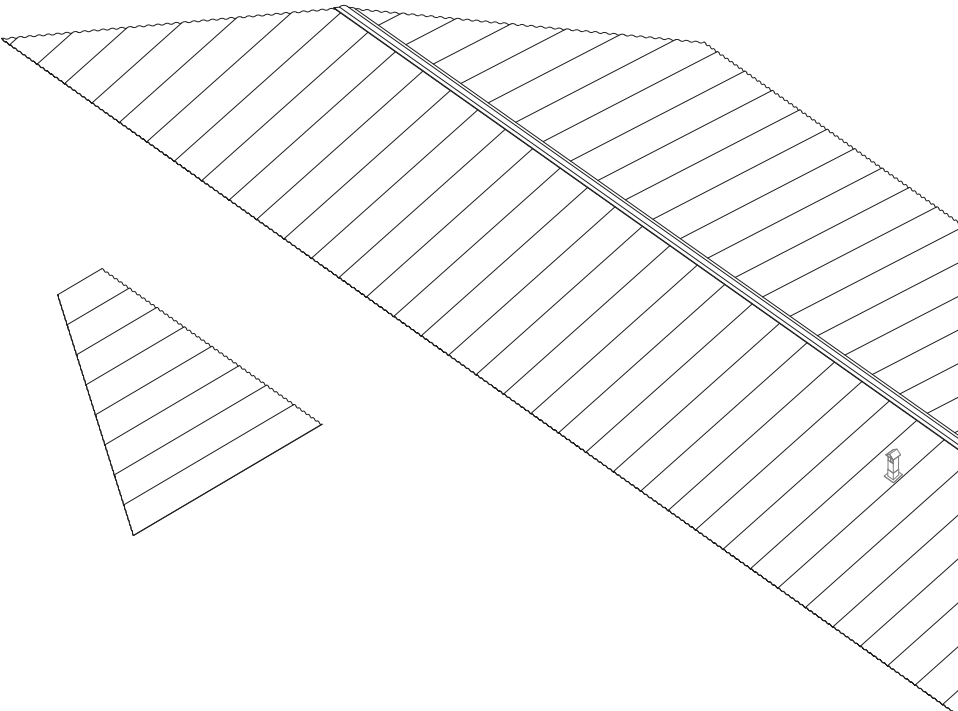

REPROGRAMACIJA

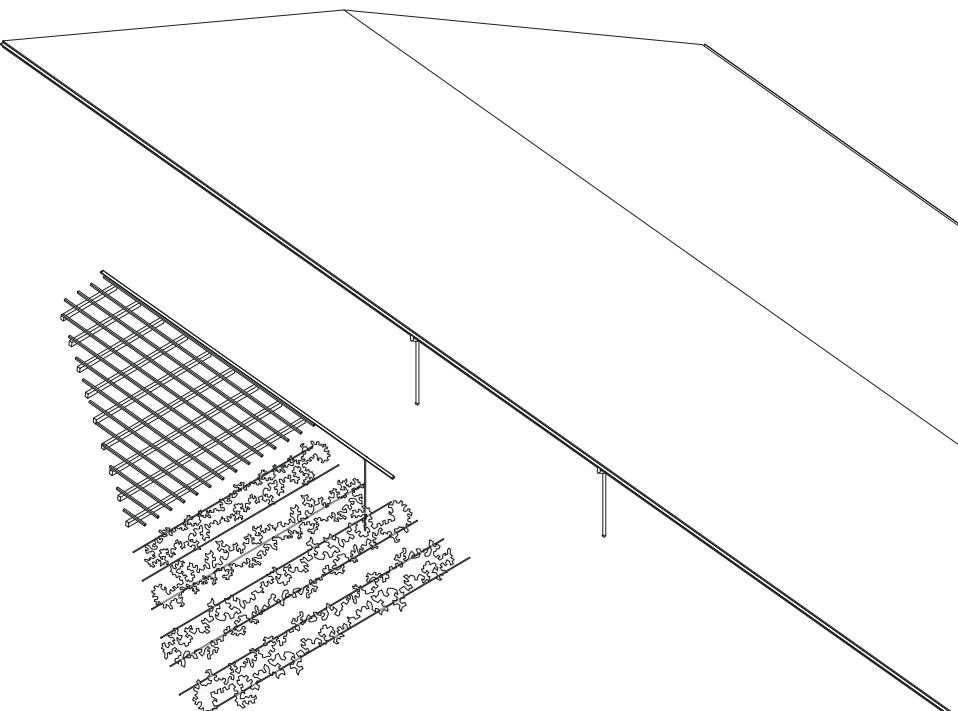
Strešna kritina

Streha je bila do sedaj pokrita s starimi cementnovlakenimi valovitkami, ki so zdravju škodljive, saj vsebujejo azbest. Po desetletjih izpostavljenosti vremenskim vplivom pa te tudi razpadajo. Zato streho v celoti na novo prekrijemo s sodobnimi cementnovlakenimi paneli.

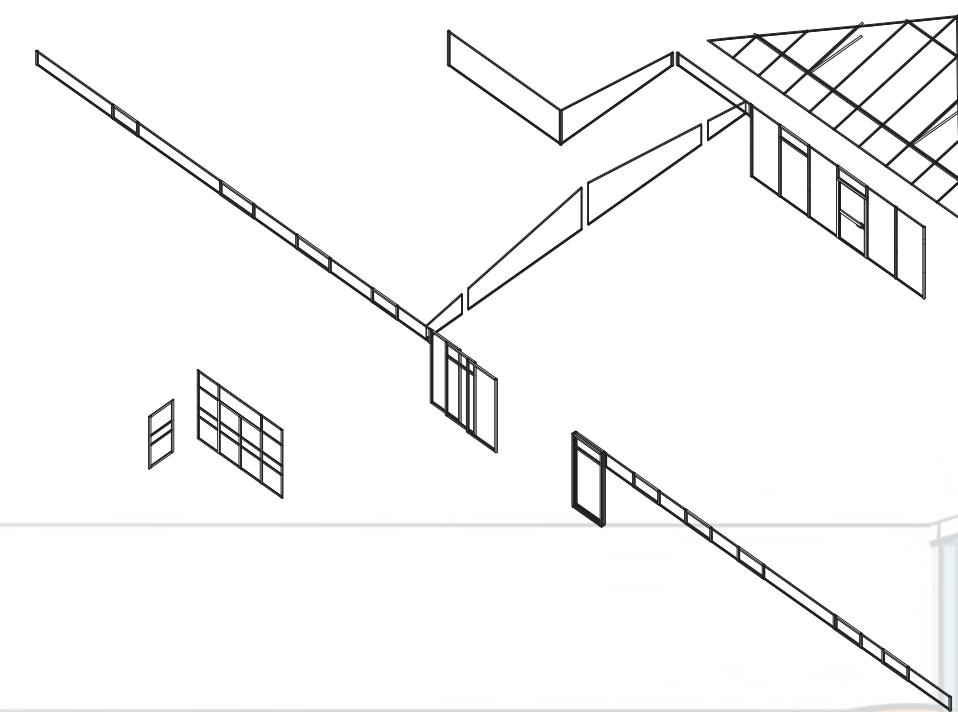
Strešna konstrukcija in odvodnjavanje

Konstrukcija glavnega objekta je po vseh teh letih ostala v dobrem stanju, potrebno je samo obnoviti omet na določenih koncih. Dotrajano konstrukcijo lope v celoti zamenjamo z novo, le da ta sedaj sega le čez polovico lope. Na odkriti polovici zasadiamo pergolo na čez špirovce napeljene žice. Zamenjamo tudi vse žlebove. Ti na glavnem objektu odvodnjavajo direktno v talni rezervoar, žleb lope pa odvodnjava v novonastalo štimo.

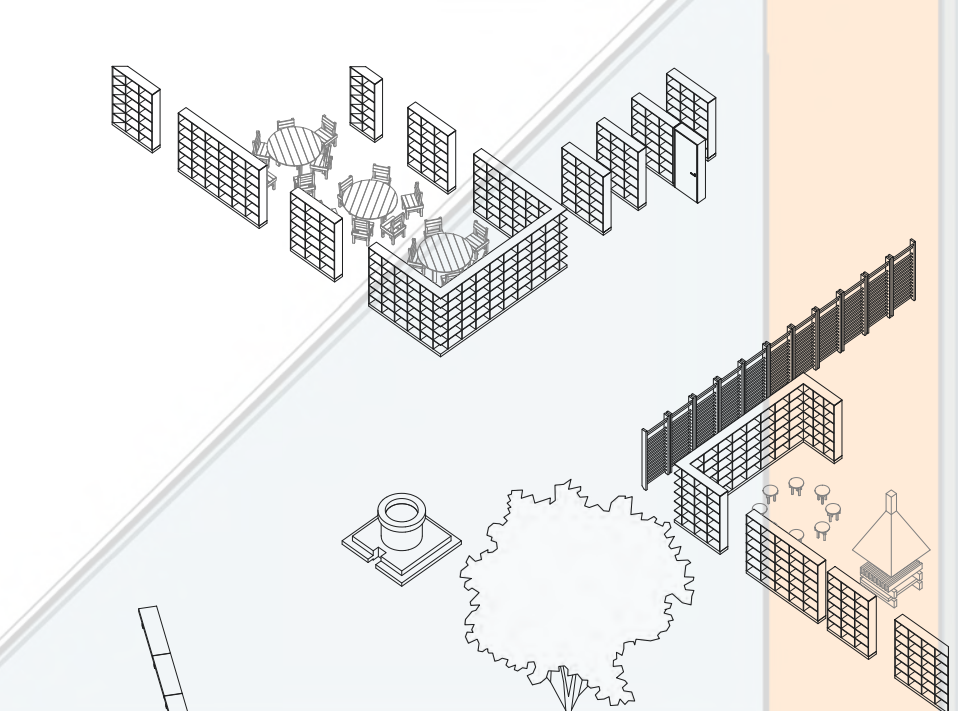
Polstrukturne zasteklitve in mreže

Ekstenzivno se prenovi vse nadsvetlobe, panoramske zasteklitve in stekleno streho na vходу. Zasteklitve, ki gleda proti borjaču, se v novi zasnovi naredi v drsni funkciji, da se stena telovadnice odpre na borjač, ko je to zaželeno. Obnovi se tudi mrežasta vrata v lopo in vrata kurnilnice.

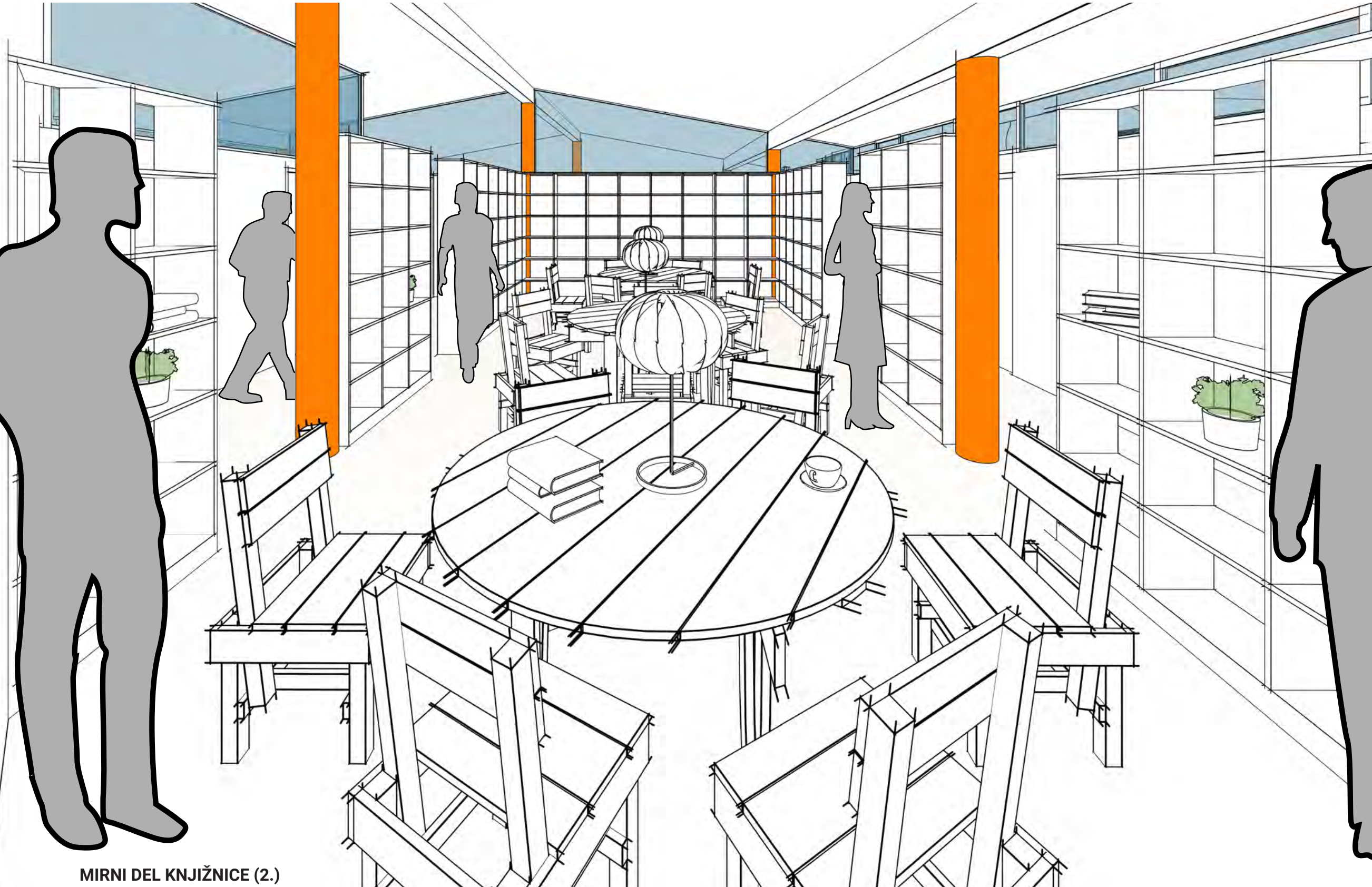
Zunanja in notranja oprema

Izščrpani tloris objekta sedaj opremimo z novo zasnovano notranje ureditve. Telovadnica dobi le ribstole, medtem ko mirni in družabni del knjižnice zamejimo s knjižnimi omarami v prehodne, delavne ter kontemplacijske predele. Na borjaču se postavi nova štima na mestu vodovodnega jaška, ob zidu pa postavimo dolgo klop za sedenje na soncu ali v senci, namenjeno prebivalcem vasi in okolice za sestanke, druženja ali preprosto mirno posedenje.

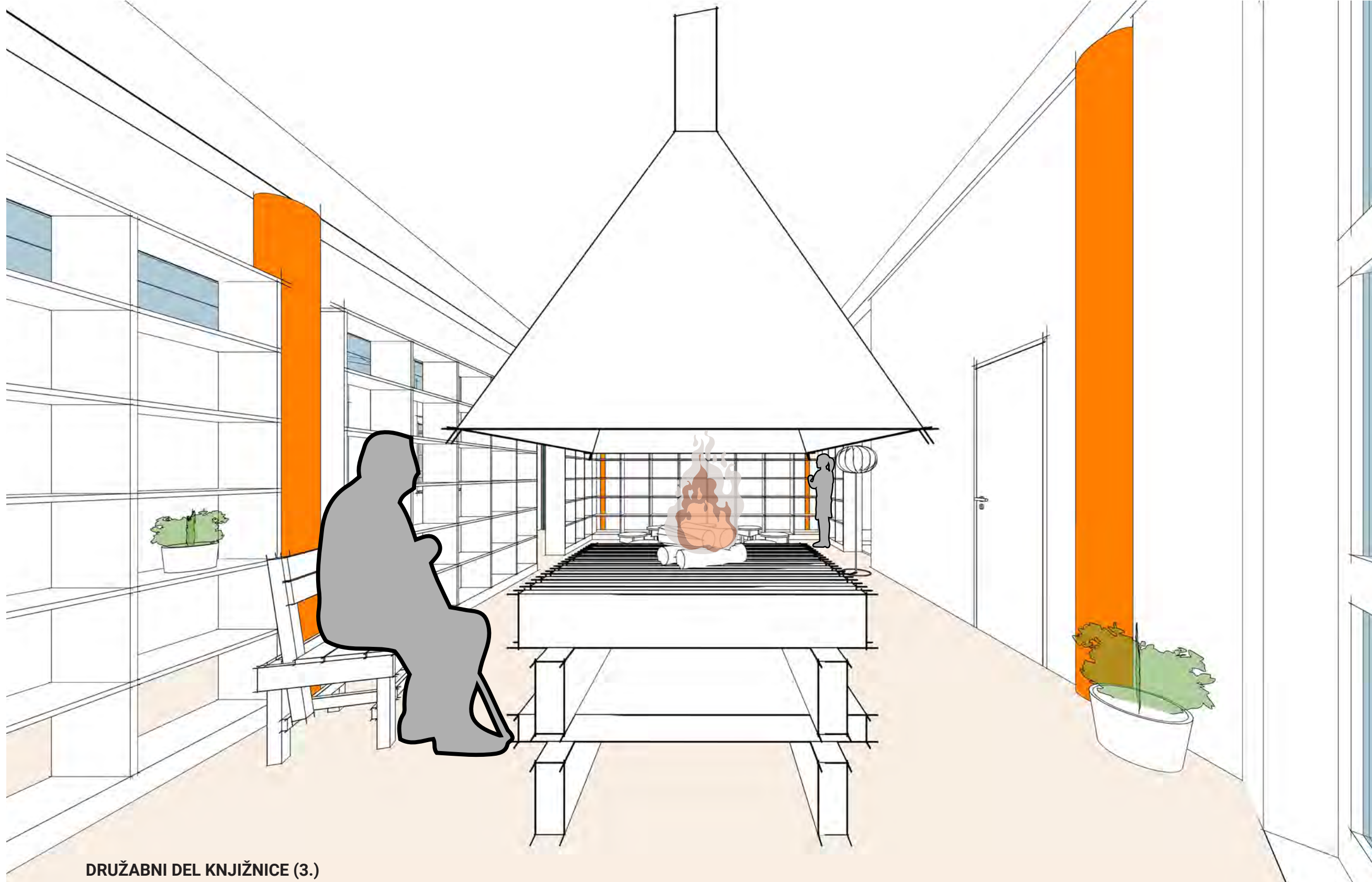

Obstoječa konstrukcija in zunanja ureditev

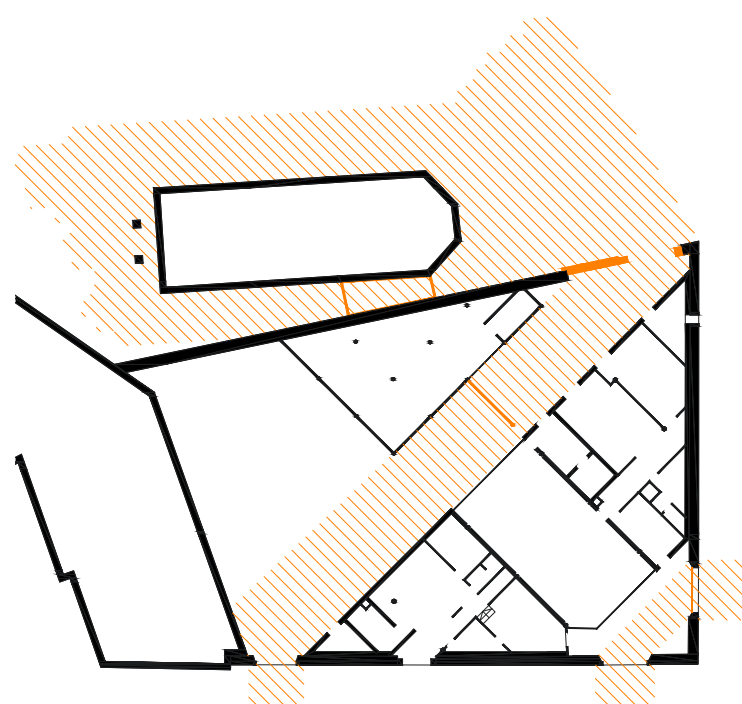
Preprosta konstrukcija iz stebrov, gred in obodnih zidov nam daje prosto zasnovano notranje ureditve. Okolico objekta tlakujemo s tlakovci razmerij 1x2 m, tlak pa nam nakazuje diagonalo med objekti ter z njim obkrožimo tudi sosednje cerkve.

MIRNI DEL KNJIŽNICE (2.)

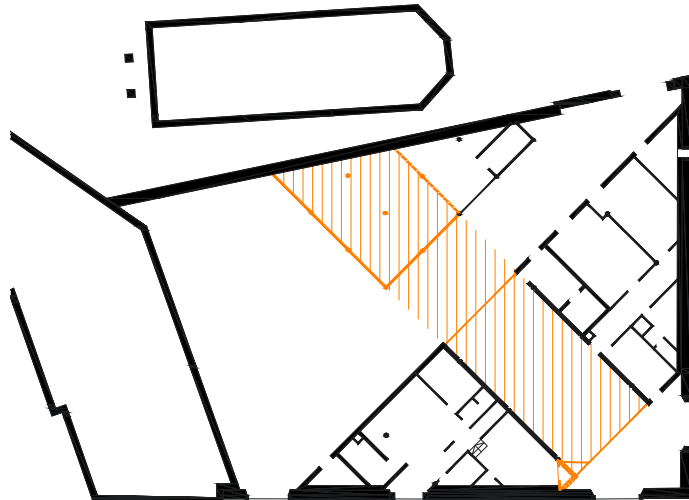

DRUŽABNI DEL KNJIŽNICE (3.)

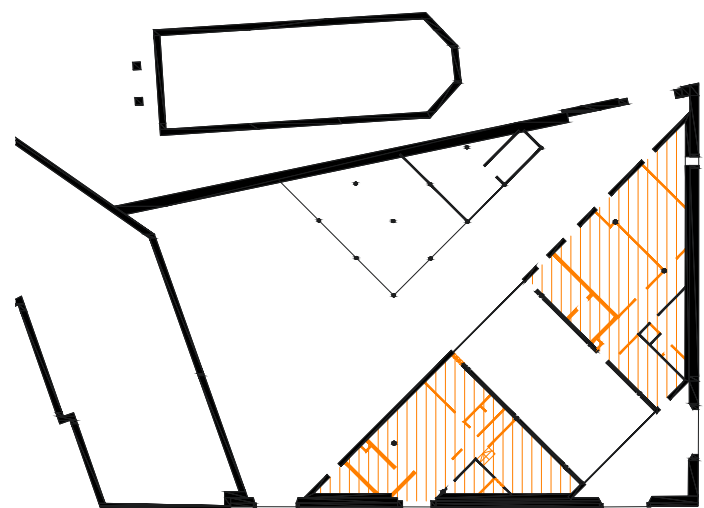
1. Vzpostavitev diagonal

Z odstranitvijo motečih elementov, kot so polstrukturalne zasteklitve na enem od glavnih vhodov, površno zgrajen opečnat zid na borjaču ter lopa ob cerkvi in z dodajanjem novega portala na severu, ki zmanjša odprtino, vzpostavimo dve pretočni diagonalni čez parcelo. Poleg tega pa oblikujemo stopničasti avditorij proti cerkvi za povezovanje višinske razlike ter tlakujemo glavno diagonalno in okolico cerkve s ploščami 1 x 2 m.

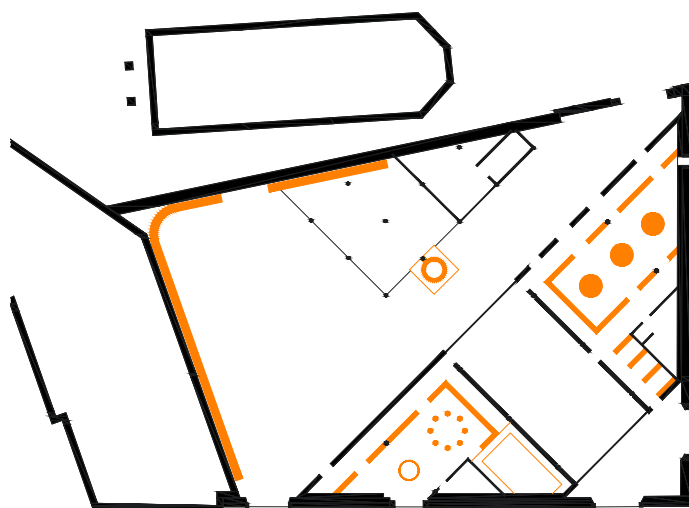
2. Povezava hala - borjač

Z rekonstrukcijo vhodnega dela v predprostoru, polstrukturalne zasteklitve na severozahodu in odstranitvijo polovice lope povežemo notranjost objekta z borjačem v podolgovat trakt, ki je lahko glede na potrebe prostorov tudi programsko povezan.

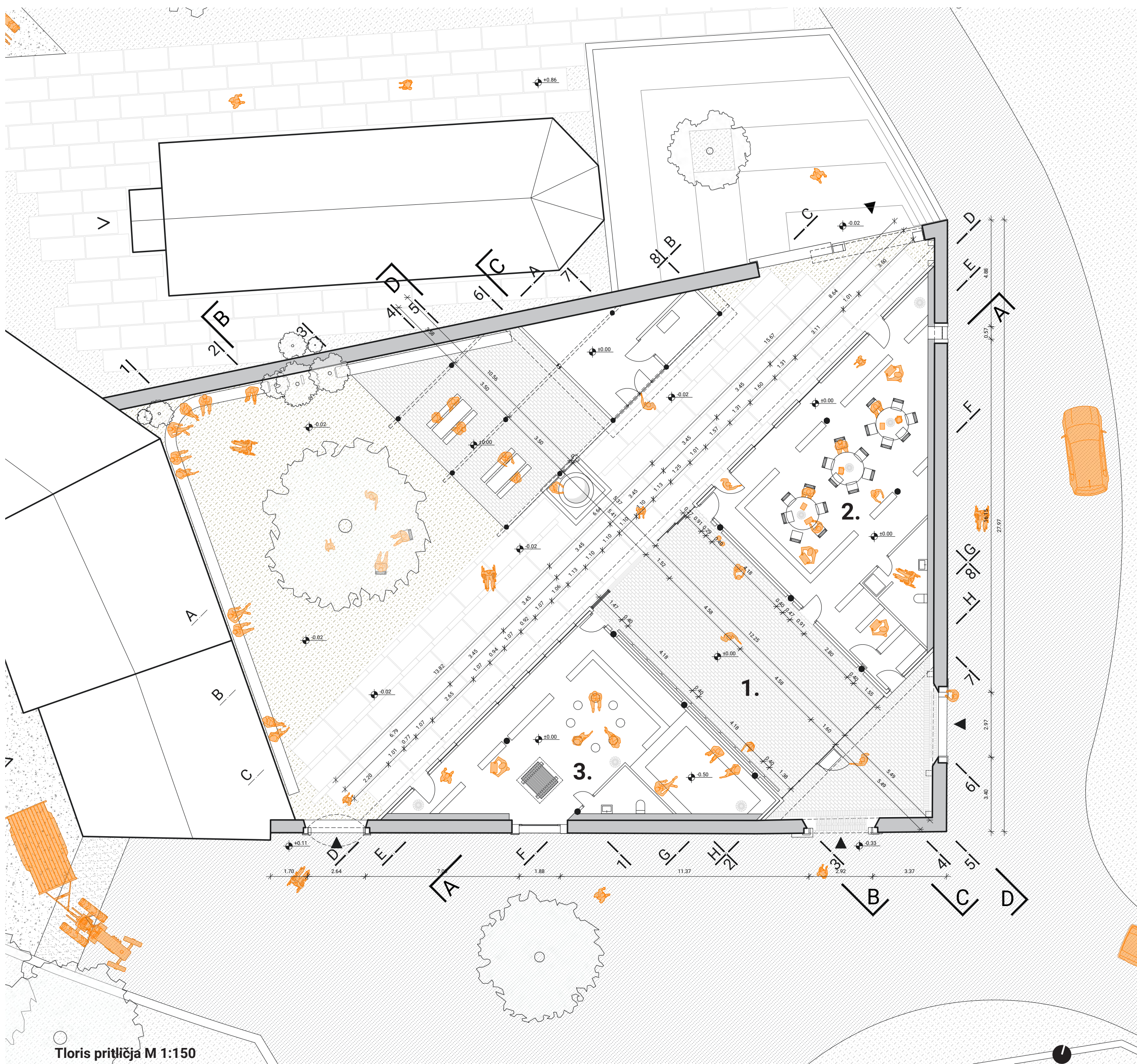
3. Določitev traktov

Z valorizacijo notranjosti odstranimo vse nenosilne nepomembne stene, ter ohranimo tiste, ki jih ponovno uporabimo (sanitarne). Tlak saniramo ali ga rekonstruiramo, kjer je to potrebno. Vzpostavimo dve polovici knjižnice - mirni del in družabni del.

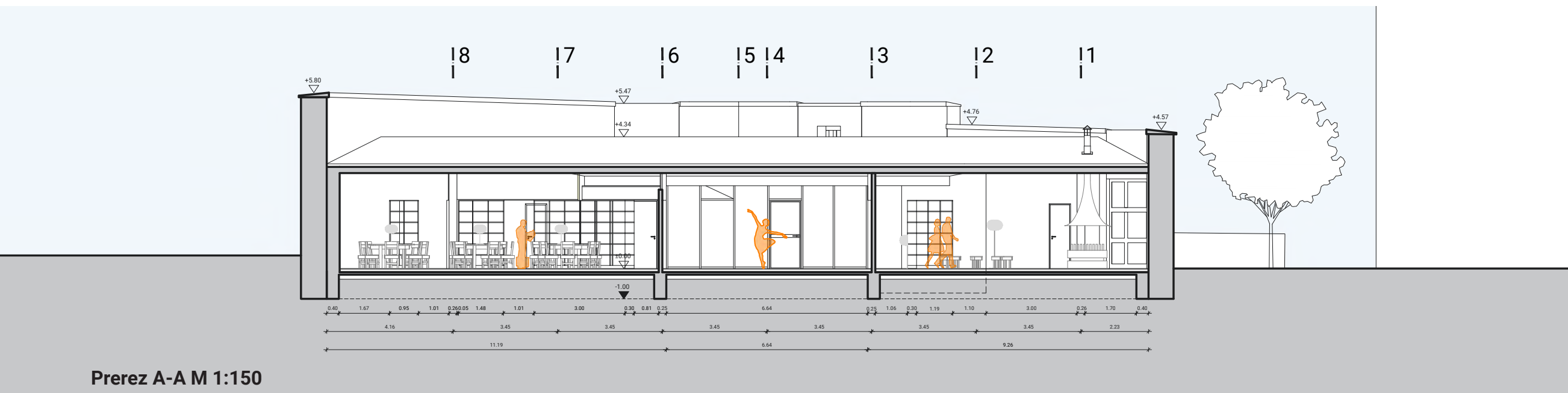

4. Nova oprema

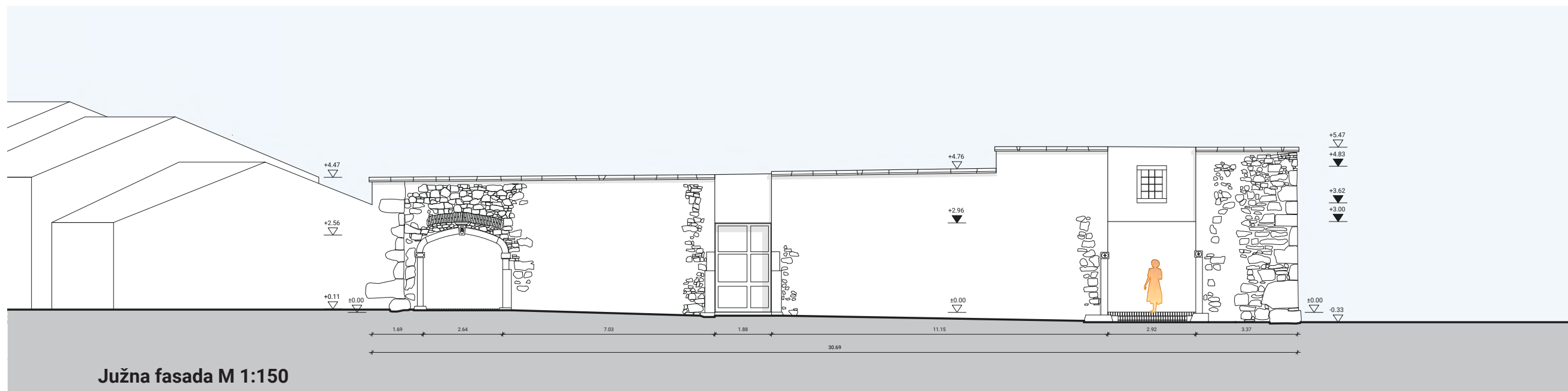
Borjač in notranjost objekta z novo opremo ponovno zaživita z novo ureditvijo ter ločenimi prostori s svojimi posebnimi namembnostmi. Te je mogoče tudi povezati in sestavljati v kombinacije ureditev po potrebi.

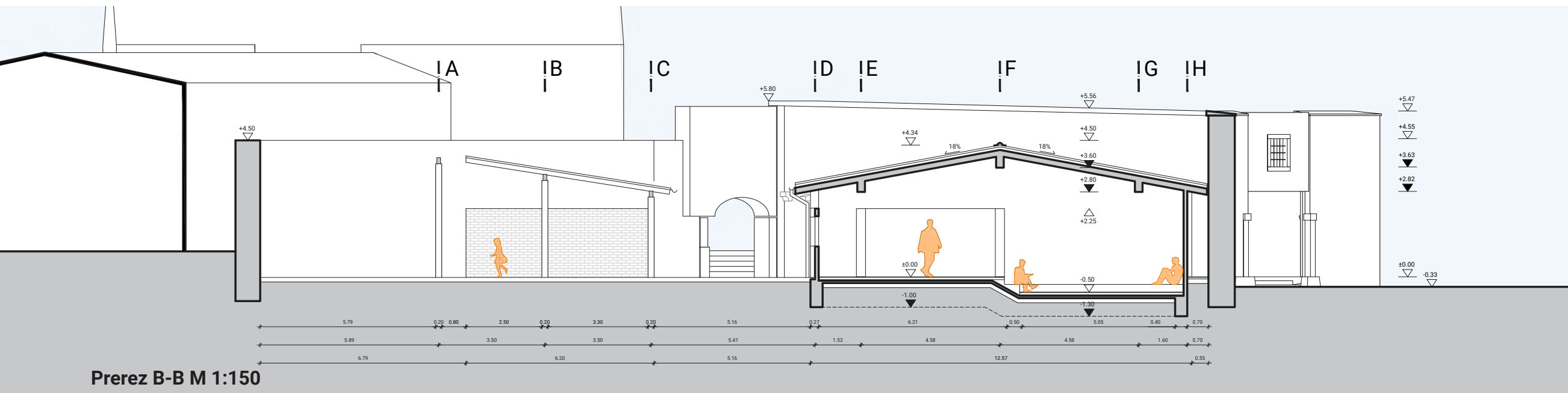
Tloris pritličja M 1:150

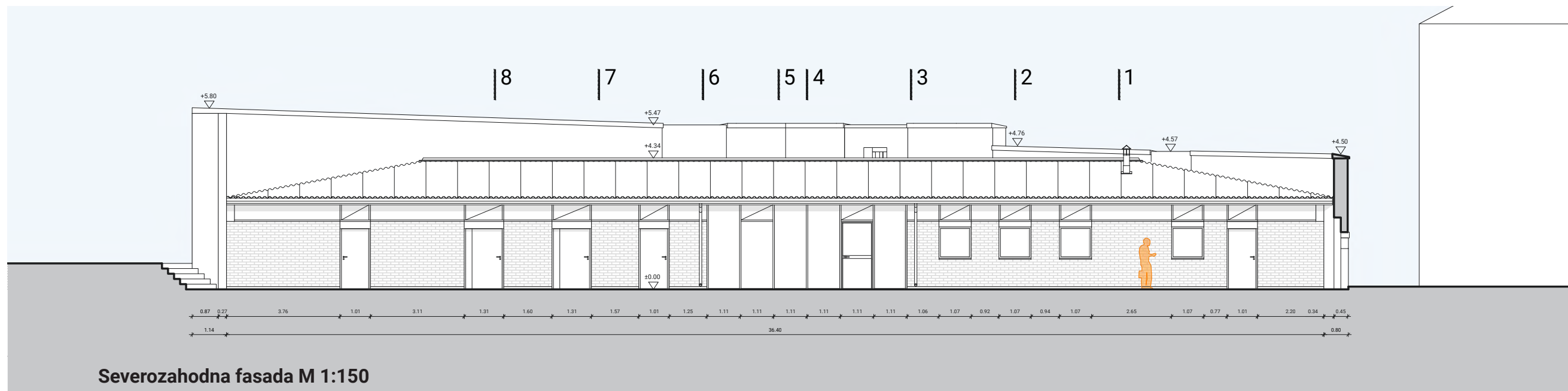
Prerez A-A M 1:150

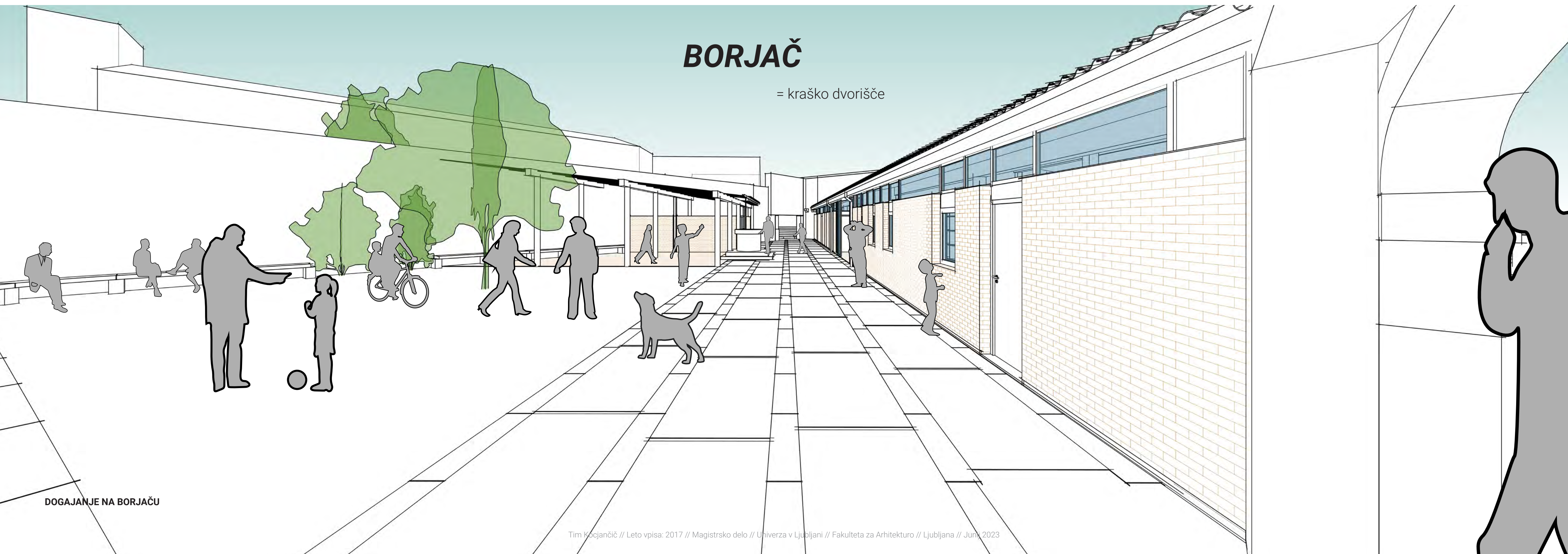
Južna fasada M 1:150

Prerez B-B M 1:150

Severozahodna fasada M 1:150

BORJAČ

= kraško dvorišče

DOGAJANJE NA BORJAČU